

TUTKIMUSEETTISEN NEUVOTTELUKUNNAN TOIMINTAKERTOMUS 2025

TUTKIMUSEETTINEN
NEUVOTTELUKUNTA

SISÄLLYSLUETTELO

1. Neuvottelukunnan tavoitteet ja tehtävät	3
2. TENKin strategiatyö	5
3. Hyvän tieteellisen käytännön edistäminen	7
3.1. Hyvä tieteellinen käytäntö (HTK)	7
3.2. Tutkimusetiikan tukihenkilöt	7
3.3. Tutkimusetiikan barometri: suosituksia organisaatioille	8
3.4. Viestintä	8
3.5. Tapahtumat	9
4. Hyvän tieteellisen käytännön loukkausepäilyjen käsitteleminen	10
4.1. TENKille ilmoitetut HTK-loukkausepäilyt ja todetut loukkaukset	10
4.2. TENKiltä pyydetyt ja TENKin antamat lausunnot	11
4.3. TENKin antamien HTK-lausuntojen lyhennelmät	11
5. Eettinen ennakoarviointi	20
5.1. Ihmistieteiden eettisen ennakoarvioinnin koordinointi	20
5.2. TENKiltä pyydetyt ja TENKin antamat IEEA-lausunnot	22
5.3. Luontoon ja ympäristöön kohdistuvan tutkimuksen eettiset periaatteet ja ennakoarviointiyhteistyö (LYTE-hanke, 2023–2026)	23
5.4. Tekoälyn tutkimusetiikkaa käytännössä (2024–2026)	23
6. Kansainvälinen toiminta	25
7. Henkilöstö ja talous	27
Liite 1 Tutkimusetiikkaan liittyvä opetus, esitelmät ja puheenvuorot	28
Liite 2 Tutkimusetiikkaan liittyvät julkaisut, haastattelut ja muu tutkimusetiikkaan liittyvä esiintyminen mediassa	32
Liite 3 Eettisten toimikuntien ja vastaavien puheenjohtajuudet ja jäsenyydet	35

1.

NEUVOTTELUKUNNAN TAVOITTEET JA TEHTÄVÄT

TUTKIMUSEETTINEN NEUVOTTELUKUNTA (TENK) on opetus- ja kulttuuriministeriön (OKM) asettama asiantuntijaelin, joka käsittelee tutkimukseen liittyviä eettisiä kysymyksiä. Sen tehtävänä on edistää hyvää tieteellistä käytäntöä ja ennaltaehkäistä tutkimusvilppiä (Asetus tutkimuseettisestä neuvottelukunnasta 1347/1991). Lisäksi Tutkimuseettisen neuvottelukunnan tehtävänä asetuksen mukaan on 1) tehdä esityksiä ja antaa lausuntoja viranomaisille tutkimuseettisistä lainsäädäntö- ja muista kysymyksistä, 2) toimia asiantuntijaelimenä tutkimuseettisiä ongelmia selvitettäessä, 3) tehdä aloitteita tutkimusetiikan edistämiseksi sekä edistää tutkimusetiikkaa koskevaa keskustelua Suomessa, 4) seurata alansa kansainvälistä kehitystä sekä osallistua aktiivisesti kansainväliseen yhteistyöhön ja 5) harjoittaa tutkimuseettisiin kysymyksiin liittyvää tiedotustoimintaa.

Tutkimuseettinen neuvottelukunta toteuttaa sille asetettuja tehtäviä takaamalla tutkimuksen eettisyyden ja laadun sekä ennaltaehkäisemällä tutkimusvilppiä kaikilla tieteenaloilla. TENK laatii kansallisia ohjeistuksia, järjestää seminaareja ja edistää koulutusta, koordinoi ihmistieteiden eettistä ennakoarviointia sekä verkostoituu ja vaikuttaa niin kansallisesti kuin kansainvälisesti. Lisäksi TENK valvoo hyvää tieteellistä käytäntöä seuraamalla ja tilastoimalla hyvän tieteellisen käytännön loukkauksia, antamalla lausuntoja hyvän tieteellisen käytännön loukkausepäilyjen tutkinnasta ja tarjoamalla neuvontaa ongelmatilanteissa. Näiden toimien toteutumista avataan tarkemmin luvuissa 2–6.

OKM asettaa TENKin jäsenet tiedeyhteisön esityksestä kolmivuotiskausiksi. Toimikaudella 1.2.2025–31.12.2027 puheenjohtajana toimii kansleri **Kaarle Hämeri** Helsingin yliopistosta ja varapuheenjohtajana erityisasiantuntija **Susanna Näreaho** Metropolia Ammattikorkeakoulusta.

Heidän lisäksi neuvottelukunnassa on kahdeksan muuta jäsentä:

- Forskningsombud **Anu Helkkula**, Hanken
- Manager **Veikko Ikonen**, VTT
- Yliopistonlehtori **Simo Kyllönen**, Helsingin yliopisto

- Yliopistonlehtori **Matti Muukkonen**, Itä-Suomen yliopisto
- Professori **Heidi Partti**, Taideyliopisto
- Yliopistonlehtori **Jutta Pulkki**, Tampereen yliopisto
- Apulaisprofessori **Alexi Tornio**, Turun yliopisto
- Yliopistonlehtori **Kaisa Vehkalahti**, Jyväskylän yliopisto

Neuvottelukunnan sihteerinä toimii Tutkimuseettisen neuvottelukunnan pääsihteerinä, dosentti **Sanna-Kaisa Spooft**. TENK ja sen sihteeristö toimivat Tieteellisten seurain valtuuskunnan (TSV) yhteydessä.

Kuvassa TENKin jäsenistä Simo Kyllönen, Alexi Tornio, Jutta Pulkki, Kaarle Hämeri, Heidi Partti, Kaisa Vehkalahti, Matti Muukkonen ja Veikko Ikonen. Kuva: Jaakko Lukumaa.

Neuvottelukunta kokoontui vuoden 2025 aikana seitsemän kertaa. Kokoukset järjestettiin pääasiassa etäkokouksina. Kesäkuun kokous pidettiin Tamminiemessä Helsingissä 5.6.2025 ja joulukuun kokous Tieteiden talolla 11.12.2025. Tammikuussa TENKin edustajat tutustuivat Saamelaiskäräjien ja Saamelaismuseo Siidan toimintaan Inarissa. Joulukuussa vierailtiin Aalto-yliopistolla.

Neuvottelukunnan tehtävien lisäksi TENKin jäsenet edistävät tutkimuseettisiä asioita monin tavoin esimerkiksi opettamalla, esiintymällä ja pitämällä puheenvuoroja (Liite 1), julkaisutoiminnalla, haastatteluilla ja muilla mediaesiintymisillä (Liite 2) sekä toimimalla aktiivisesti niin kansainvälisissä, valtakunnallisissa kuin paikallisissa eettisissä toimikunnissa ja työryhmissä (Liite 3).

2.

TENKIN STRATEGIATYÖ

TENKIN HISTORIAN ENSIMMÄINEN STRATEGIAPROSESSI käynnistyi elokuussa. Tähtäimessä oli visioida paitsi TENKIn myös suomalaisen tutkimuseettisen järjestelmän tulevaisuutta vuoteen 2035. Strategiatyö toimii myös TENKiä koskevan lainsäädäntötyön pohjana. Strategialla on luonteva ajallinen yhteys OKM:n Korkeakoulutus ja tutkimus 2040 -visiotyöhön.

Strategiatyötä tukemaan perustettiin TENKIn tärkeimpien sidosryhmien edustajista koostuva strategiatyöryhmä. Työtä aloittaessaan se linjasi, että tutkimuseettikan merkitys tulee entuudestaan kasvamaan ja TENKIn tehtävät lisääntyvät muun muassa tekoälyn tutkimuskäytön vakiintumisen myötä. Strategia luovutetaan OKM:lle kesällä 2026.

TENKIn strategiatyöryhmän jäsenet ajalla 1.8.2025–31.12.2026:

TYÖRYHMÄN PUHEENJOHTAJAT

- **Kaarle Hämeri**, kansleri, Helsingin yliopisto; puheenjohtaja (edustaa tahoja Tutkimuseettinen neuvottelukunta TENK)
- **Emilia Katajajuuri**, johtaja, toiminnanohjauksen yksikkö, Suomen Akatemia; varapuheenjohtaja (Suomen Akatemia)

TYÖRYHMÄN JÄSENET

- **Niklas Bruun**, oikeustieteen tohtori, professori emer. (Suomen Tiedeakatemia -yhteistyöneuvosto)
- **Nina Hahtela**, toiminnanjohtaja, Tieteentekijöiden liitto (Tieteentekijöiden liitto)
- **Salla Huttunen**, vararehtori, Haaga-Helia AMK (Arene)
- **Kari Komulainen**, johtaja, Funding Services, Business Finland (Business Finland)
- **Outi Konttinen**, pääsihteeri, Lääketieteellinen tutkimuseettinen toimikunta Tukija (Tukija)
- **Johanna Kujala**, professori, Tampereen yliopisto (Professoriliitto)
- **Matti Muukkonen**, yliopistonlehtori, Itä-Suomen yliopisto (TENK)

- **Susanna Näreaho**, erityisasiantuntija, Metropolia AMK (TENK)
- **Petro Poutanen**, toimitusjohtaja, Vaikuttavuussäätiö (Säätiöt ja rahastot ry)
- **Lea Ryynänen-Karjalainen**, toiminnanjohtaja, Tieteellisten seurain valtuuskunta (Tieteellisten seurain valtuuskunta)
- **Sirpa Thessler**, johtaja, luonnonvarat, Luonnonvarakeskus (Tulanet)
- **Susanne Uusitalo**, yliopistotutkija, Oulun yliopisto (Unifi)

3.

HYVÄN TIETEELLISEN KÄYTÄNNÖN EDISTÄMINEN

3.1. HYVÄ TIETEELLINEN KÄYTÄNTÖ (HTK)

TENKin yhdessä tutkimusyhteisön kanssa laatima HTK-ohjeistus on vuodesta 1994 lähtien antanut tutkijoille ja korkeakouluopiskelijoille mallin Suomessa noudatettavasta hyvästä tieteellisestä käytännöstä ja sen loukkausepäilyjen käsittelystä (HTK-prosessi). *Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa* -ohje (ns. HTK-ohje) on tutkimusyhteisön itsesääntelyyn perustuva yleisen tason ohje, jota on siihen sitoutuneissa organisaatioissa noudatettava kaikessa tutkimustoiminnassa ja kaikilla tieteenaloilla.

Vuoden 2025 loppuun mennessä HTK 2023 -ohjeeseen oli sitoutunut yli sata eri kokoista organisaatiota.

3.2. TUTKIMUSETIIKAN TUKIHENKILÖT

TENK koordinoi vuonna 2017 käynnistämäänsä kansallista tutkimusetiikan tukihenkilötoimintaa. Tutkimusetiikan tukihenkilöt edistävät hyvää tieteellistä käytäntöä organisaatiossaan sekä neuvovat organisaationsa jäseniä luotamuksellisesti hyvän tieteellisen käytännön ongelmatilanteissa. Joulukuussa 2025 toiminnassa oli mukana 86 organisaatiota ja 157 tukihenkilöä, mukaan lukien tukihenkilötoiminnan koordinaattorit.

TENK järjesti tukihenkilöille johdantokoulutuksen Teamsissa 12.3.2025, työpajapainotteisen kevättapaamisen Tieteiden talolla 22.5.2025 sekä tekoälysuositusta käsittelevän tilaisuuden Teamsissa 19.11.2025.

Vuoden 2025 toimintaa kartoittavaan kyselyyn vastasi 48 tukihenkilöä helmikuussa 2026. Vastaajista 79 % ilmoitti antaneensa henkilökohtaista tutkimuseettistä neuvontaa vähintään 1–2 kertaa vuoden 2025 aikana. Yli kymmenen neuvontakerran määristä raportoivat yliopistoissa ja ammattikorkeakouluissa toimivat tukihenkilöt. Tukihenkilöiltä oli pyydetty neuvoja etenkin tekijyyteen ja tiedevilppiin liittyvistä aiheista. Vastaajista 54 % oli

myös kouluttanut tai perehdyttänyt organisaationsa henkilöstöä tutkimuseettisissä aiheissa.

Kuten aiempinakin vuosina, suurin osa vastaajista arvioi tukihenkilötoiminnan hyödylliseksi ja koki enimmäkseen onnistuneensa tehtävänsä hoidossa. 83 % vastaajista arvioi TENKin onnistuneen tukihenkilötoiminnan kehittämisessä hyvin tai erittäin hyvin.

Tukihenkilötoiminnan kehittämisryhmä päätti toimintakautensa 2023–2025.

3.3. TUTKIMUSETIIKAN BAROMETRI: SUOSITUKSIA ORGANISAATIOILLE

Tutkimuseettien barometrit kartoittavat hyvän tieteellisen käytännön toteutumista sekä siihen liittyviä ongelmakohtia Suomen tiede- ja tutkimusmaailmassa. TENK julkaisi toisen kansallisen tutkimuseettien barometriraportin *Tutkimuseettiä koronan aikaan: Tutkimuseettien barometri 2023* toukokuussa 2024. Tästä aineistosta julkaistiin marraskuussa 2025 jatkoanalyysi ja toimintasuosituksia, jotka kohdennettiin yliopistoille, ammattikorkeakouluille ja valtion tutkimuslaitoksille.

Tutkimuseettien tilannekuva Suomessa: Yliopistot, ammattikorkeakoulut ja tutkimuslaitokset Tutkimuseettien barometrissä 2023 sisältää organisaatio-tyyppikohtaisia tuloksia, vastaajien uravaihetta kartoittavia tuloksia sekä toimintasuosituksia organisaatioiden johdolle hyvän tieteellisen käytännön ongelmien ennaltaehkäisystä. Käännökset englanniksi ja ruotsiksi julkaistiin joulukuussa 2025.

3.4. VIESTINTÄ

Tutkimuseettisen neuvottelukunnan tehtävänä on myös harjoittaa tutkimuseettisiin kysymyksiin liittyvää tiedotustoimintaa. Neuvottelukunnan ja sen sihteeristön toiminnassa viestintä on osa kaikkea toimintaa ja asiantuntija-tehtäviä. TENK viestii toiminnastaan, tutkimuseettisistä ohjeistuksistaan ja suosituksistaan sekä laajemmin tutkimuseettiikkaan liittyvistä kansallisista ja kansainvälisistä kysymyksistä suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi. TENK otti vuonna 2025 käyttöön LinkedIn-tilin. Lisäksi TENK viestii toiminnastaan verkkosivuillaan ja TENK tiedottaa -uutiskirjeessään sekä TSV:n Vastuullisen tieteen verkkosivuilla.

Uutiskirje lähetetään tilaajille ja TENKin ohjeisiin sitoutuneiden organisaatioiden johdolle sekä muille keskeisille sidosryhmille. Vuonna 2025 uutiskirje julkaistiin kesäkuussa (1/2025) ja marraskuussa (2/2025). Vuoden 2025 loppuun mennessä uutiskirjeellä oli yhteensä 636 tilaajaa.

Lisäksi TENKin jäsenet ja sihteeristö viestivät ja tekevät TENKin toimintaa sekä tutkimuseettisiä kysymyksiä näkyviksi pitämällä seminaariesitelmää (Liite 1) ja julkaisemalla artikkeleita sekä antamalla haastatteluita (Liite 2).

3.5. TAPAHTUMAT

Tutkimuseettisen neuvottelukunnan IEEA-jaosto järjesti 30.10.2025 Tieteiden talolla *Ihmistieteiden eettisten toimikuntien tapaamisen*. Tapaamisen aiheena oli lapsiin kohdistuvan tutkimuksen erityiskysymykset. Tapahtumaan osallistui noin 60 henkilöä 23 eri toimikunnasta.

9.12.2025 järjestettiin englanninkielinen infotilaisuus *Research Integrity Afternoon*, joka käsitteli suomalaista tutkimuseetiikan itsesäätelymallia, tutkimuseetiikan tukihenkilöiden roolia sekä hyvää tieteellistä käytäntöä tekijyyttä koskevissa kysymyksissä. Tilaisuus oli suunnattu tutkijoille ja tutkimusorganisaatioille.

4

HYVÄN TIETEELLISEN KÄYTÄNNÖN LOUKKAUSEPÄILYJEN KÄSITTELEMINEEN

4.1. TENKILLE ILMOITETUT HTK-LOUKKAUSEPÄILYT JA TODETUT LOUKKAUKSET

Vuonna 2025 Suomen yliopistot, ammattikorkeakoulut ja muut HTK-ohjeeseen sitoutuneet tutkimusorganisaatiot ilmoittivat TENKille yhteensä 50 uudesta hyvän tieteellisen käytännön (HTK) loukkausepäilystä. Näistä yksikään ei koskenut ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon (YAMK) opinnäytetöitä.

TENKille saapuneiden ilmoitusten mukaan vuoden aikana yliopistoissa tai muissa organisaatioissa saatettiin päätökseen 28 HTK-prosessia, joista osa oli alkanut jo edeltävinä vuosina. Epäilyt selvitettiin HTK-prosessissa siinä organisaatiossa, jossa epäilyn alainen tutkimus oli tekeillä tai tehty.

TENKille ilmoitetut HTK-loukkausepäilyt ja todetut HTK-loukkaukset, lkm	2025	2024	2023	2022	2021
Tutkimusorganisaatioiden ilmoitukset uusista HTK-loukkausepäilyistä	50	27	38	31	53
Tutkimusorganisaatioissa päätökseen saadut HTK-prosessit, joissa todettiin HTK-loukkaus: vilppi	4	1	7	2	5
Tutkimusorganisaatioissa päätökseen saadut HTK-prosessit, joissa todettiin HTK-loukkaus: piittaamattomuus	3	4	3	0	3

Taulukko 1: Tutkimuseettiselle neuvottelukunnalle ilmoitettujen HTK-loukkausepäilyjen ja todettujen HTK-loukkausten lukumäärät vuosittain.

4.2. TENKILTÄ PYYDETYT JA TENKIN ANTAMAT LAUSUNNOT

Vuonna 2025 TENK vastaanotti 15 uutta hyvän tieteellisen käytännön loukausepäilyjen tutkintaprosessiin liittyvää lausuntopyyntöä. Kaiken kaikkiaan TENK antoi vuoden 2025 aikana yhteensä 11 HTK-lausuntoa.

TENKin vuonna 2025 antamien HTK-lausuntojen lyhennelmät esitetään kohdassa 3.3. Yksi lausuntopyyntö kohdistui ihmistieteiden eettisen toimikunnan antamaan ennakoarviointilausuntoon, ja sen lyhennelmä esitetään kohdassa 4.2. Kaikki lausuntolyhennelmät julkaistaan myös TENKin verkkosivuilla.

Lisäksi TENK antoi lausunnon Tutkimus- ja innovaationeuvostolle koskien kansallisia TKI-politiikan ja -toiminnan strategisia valintoja.

TENKin lausunnot, lkm	2025	2024	2023	2022	2021
Vastaanotetut HTK-prosessiin liittyneet uudet lausuntopyynnöt	15	23	13	8	37
Annetut HTK-prosessiin liittyneet lausunnot; mukana myös eri lausuntopyyntöjä kuin ed. kohdassa	11	22	7	19	22
Muut kuin HTK-prosesseihin liittyneet asiantuntijalausunnot	2	5	2	2	1

Taulukko 2: Tutkimuseettisen neuvottelukunnan lausuntojen lukumäärä vuosittain.

4.3. TENKIN ANTAMIEN HTK-LAUSUNTOJEN LYHENNELMÄT

Lausunto 1 (TENK 2025:1): Kyse ei ollut tahallisesta väitöstudiumin viivyttämisestä ja vaikeuttamisesta – yliopisto toimi asianmukaisesti erottaessaan HTK-asiat muista epäilyistä

Väitöskirjatutkija A epäili dekaani B:n, professori C:n ja apulaisprofessori D:n syyllistyneen piittaamattomuuteen hyvästä tieteellisestä käytännöstä useilla eri tavoilla liittyen erityisesti tutkimuksen suunnitteluun ja valmisteluun, tutkimuksen toteuttamiseen, tieteellisen aseman hyödyntämiseen ja HTK-prosessissa annettuun ohjaukseen. A:n mukaan epäillyt olivat muun muassa viivyttäneet ja vaikeuttaneet A:n tutkimuksen etenemistä eri tavoin.

Esiselvityksen jälkeen yliopiston rehtori E katsoi, ettei kyseessä ollut hyvän tieteellisen käytännön loukkaus. Rehtori totesi, että epäilyilmoituksessa oli mainittu lisäksi myös useita asioita, jotka eivät kuulu HTK-prosessissa käsiteltäviksi.

Myös TENK katsoi, ettei kyseessä ollut HTK-loukkaus, eikä asiassa tarvittu varsinaista tutkintaa. TENKin näkemyksen mukaan epäilyn kohteena olevien toiminnassa liittyen tutkimuksen suunnitteluun, valmisteluun tai toteutukseen, HTK-prosessiin tai tieteelliseen asemaan ei ollut sellaisia piirteitä, joiden voitaisiin katsoa ilmentävän piittaamattomuutta hyvästä tieteellisestä käytännöstä. Yliopiston toteuttaman esiselvityksen perusteella C oli vetäytynyt väitöstutkimuksen ohjaajan roolista perustellusta syystä A:n tutkimuksen suuntauduttua C:n osaamisalueen ulkopuolelle. Yliopiston katsottiin toimineen asianmukaisesti erottaessaan HTK-asiat epäilyistä, joita ei käsitellä HTK-prosessissa. Epäilyjen ei katsottu tahallisesti vaikeuttaneen, viivästyttäneen tai estäneen väitöskirjatutkijan tutkimusta.

TENK katsoi, että epäilyilmoitukseen ja TENKin lausuntopyyntöön sisällytetyt erilaiset henkilöstöhallintoon, työnjohtoon, työsuhteeseen, palvelussuhteen ehtoihin ja tohtoriopintojen järjestämiseen liittyvät kysymykset eivät kuulu HTK-prosessissa käsiteltäväksi, eikä TENK ota kantaa niihin.

Lausunto 3 (TENK 2025:3): Epäselvyys työpanoksen riittävydestä nimeen artikkelin tekijälistassa johti asian palauttamiseen HTK-prosessin varsinaiseen tutkintaan

Hyvinvointialueen X lääkäri A esitti yliopiston Y lääkäriin B kohdistuvan epäilyn tekijäysloukkauksesta. A:n mukaan hänet oli jätetty mainitsematta julkaisussa hänen siihen tekemästään tietokantatyöstä huolimatta. Hänen mukaansa lääkärin B olisi pitänyt ilmoittaa hänen toimineen kansainvälisen projektin paikallisessa osakohortissa.

Hyvinvointialueen X alempi johtaja C päätti esiselvityksen päätteeksi, ettei HTK-loukkausta ollut tapahtunut. Lausuntopyynnössä A kyseenalaisti sen, oliko esiselvitys suoritettu HTK-ohjeen (2023) mukaisesti.

TENK katsoi, että sille toimitetun aineiston perusteella A:n väitöskirjatyössään ja sen jälkeen tekemä, useita lähteitä kokoava tietokantatyö oli ollut huomionarvoisessa roolissa kiistanalaisen artikkelin tausta-aineistossa.

TENK katsoi, että hyvinvointialueen X tuli suorittaa asiassa varsinainen tutkinta. Koska prosessista ei päättänyt ylin johtaja, TENK myös ohjeisti hyvinvointialuetta perustelemaan jatkossa HTK-prosessista päättämisen delegoinnin, mikäli se on järjestetty HTK-ohjeesta (2023) poikkeavalla tavalla.

Lausunto 4 (TENK 2025:4): Väitöskirjan ohjaus- tai tarkastusprosessissa ei todettu esteellisyyksiä

Yliopiston X yliopistonlehtoreiden A ja B mukaan yliopistossa Y laaditun taiteellisen väitöskirjan esitarkastajat, yliopisto Z:n professori C ja dosentti D, olivat esitarkastustehtävään esteellisiä, koska heillä oli ollut yhteistyötä väittelijän kanssa väitöskirjahankkeen alkuvaiheessa. A ja B katsoivat myös, että väitöstyön ohjaajan, yliopisto Y:n professori E:n, on täytynyt olla tästä kytköksestä tietoinen

väitöskirjan käsikirjoituksen luettuaan, mutta silti hän esitti, että C ja D toimisivat työn esitarkastajina. Näistä syistä A ja B katsoivat, että C, D ja E olisivat syyllistyneet piittaamattomuuteen hyvästä tieteellisestä käytännöstä.

Yliopisto Y:n mukaan väitöskirjaprosessissa oli noudatettu hallintolain esteellisyyssäännöksiä. Myöskään suoritetussa HTK-prosessissa ei epäiltyjen osalta todettu jääviyttä. A ja B olivat tyytymättömiä tähän päätökseen.

Lausunnossaan TENK ei nähnyt syytä arvioida jääviysasiaa toisin. TENKin mukaan esteellisyys sinänsä ei ole HTK 2012 -ohjeessa määritelty, HTK-loukkaukseksi katsottavan piittaamattomuuden kategoria.

TENKin ja UNIFI:n *Tutkimuseettisiä näkökohtia väitöskirjan ohjaus- ja tarkastusprosessiin* -ohjeen mukaan yliopistojen on huolehdittava siitä, että kukaan väitöskirjaprosessiin osallistuvista henkilöistä ei ole esteellinen. TENKin ohjeiden mukaan tutkijoiden on arviointi- ja päätöksentekotilanteissa tuotava itse esiin mahdolliset sidonnaisuutensa ja esteellisyytensä.

Koska epäily esteellisyydestä pohjautui väitöskirjaksi tarkoitetun julkaisun tietoihin, TENK katsoi että se ei ollut epäilynä perusteeton. TENK arvioi, että vaikka E ulkopuolisesta akateemisesta näkökulmasta asiaa tarkasteltuna näyttää väitöskirjan ohjaajana toimineen jossain määrin huolimattomasti esittäessään väitöskirjan esitarkastajiksi henkilöitä, joiden yhteyksiä väittelijään ei ollut tarkistettu, kyseessä ei kuitenkaan ollut törkeä laiminlyönti, eikä se siten täyttänyt HTK-loukkaukseksi katsottavan piittaamattomuuden tunnusmerkkejä.

Samaa HTK-prosessia käsitellään myös lausunnossa TENK 2025:5.

Lausunto 5 (TENK 2025:5): HTK-loukkausepäily ei ollut ilkeävaltainen. Keskeneneräistä HTK-prosessia ei tule kommentoida mediassa

Yliopiston X yliopistonlehtoreiden A ja B mukaan yliopistossa Y laaditun taiteellisen väitöskirjan esitarkastajat, yliopisto Z:n professori C ja dosentti D, olisivat olleet tarkastustehtävään esteellisiä, koska heillä oli ollut yhteistyötä väittelijän kanssa väitöskirjahankkeen alkuvaiheessa. Yliopiston Y suorittamassa HTK-prosessissa ei epäiltyjen osalta kuitenkaan todettu jääviyttä, eikä heidän todettu syyllistyneen HTK-loukkauksiin.

Lausuntopyynnössään C esitti tyytymättömyytensä päätökseen, sillä hän katsoi, että häneen kohdistunut HTK-loukkausepäilyilmoitus oli ollut perusteeton ja ilkeävaltainen. Kohtuuttoman pitkäksi venynyttä HTK-prosessia ei C:n mukaan olisi pitänyt lainkaan käynnistää. C katsoi lisäksi joutuneensa ”mediavainon” kohteeksi, koska epäilyn esittäjät ja yliopisto Y:n edustajat olivat TENKin ohjeiden vastaisesti ottaneet HTK-prosessiin kantaa julkisuudessa. C:n mukaan hänen maineelleen ja tutkijanuralleen oli kyseisestä HTK-prosessista aiheutunut merkittävää haittaa.

Lausunnossaan TENK katsoi, että koska epäily esteellisyydestä pohjautui väitöskirjaksi tarkoitetun julkaisun tietoihin, se ei ollut ollut epäilynä perusteeton eikä täten ilkeävaltainen. Koska Y:n toteuttaman esiselvityksen jälkeen

ei HTK-loukkauksen mahdollisuutta oltu voitu sulkea pois, oli TENK:n ohjeiden mukaista, että kokonaisuus saatettiin varsinaiseen tutkintaan. Näin asiaan saatiin myös yliopisto Y:n ulkopuolisten asiantuntijoiden näkemys. Se, että asia herätti kiinnostusta julkisuudessa, ei TENK:n mukaan ollut syy nopeuttaa HTK-prosessia.

TENK yhtyi C:n näkemykseen siitä, että osapuolten ja asianosaisten ei tulisi kommentoida keskeneräistä HTK-prosessia luottamuksellisuuden turvaamiseksi. Tässä kyseisessä tapauksessa A oli kuitenkin kommentoinut väitöskirjaa medialle jo ennen kuin teki asiasta HTK-epäilyilmoituksen. Lausunnossaan TENK totesi, että se ei ota kantaa HTK-prosessien ulkopuolisten tiedeyhteisön jäsenten julkisiin esiintymisiin liittyen HTK-prosesseihin. Samassa yhteydessä TENK muistutti kuitenkin, että HTK-ohje sitoo tutkijoita myös silloin, kun he tutkijan asemassa kommentoivat tiedettä tai tutkimusta julkisuudessa tai sosiaalisessa mediassa.

Samaa HTK-prosessia käsitellään myös lausunnossa TENK 2025:4.

Lausunto 6 (TENK 2025:6): Harjoittelijan kontribuutio ei yltänyt tekijyydeksi artikkelissa, eikä epäilyn kanssa samassa yksikössä työskentely estänyt kuulemasta asiantuntijana HTK-prosessissa

Väitöskirjatutkija A oli työskennellyt harjoittelijana apulaisprofessori B:n johtamassa tutkimusryhmässä. A epäili, että B oli loukannut hyvää tieteellistä käytäntöä hyödyntämällä A:n kehittämiä menetelmiä ja materiaaleja ilman hänen suostumustaan tai asianmukaista tunnustusta ja jättäessään A:n nimen pois artikkelin tekijä- tai kirjoittajaluettelosta. A:n mukaan kiistanalaisessa artikkelissa oli hyödynnetty hänen tekemäänsä työtä x:n valmistusreseptin laatimiseksi. Menetelmä oli mainittu jo hankkeen tutkimussuunnitelmassa, mutta A:n mukaan hän oli ensimmäinen, joka sai aikaan valmistusreseptin harjoittelunsa aikana. Tämän perusteella A katsoi, että hänen ”löytönsä” olisi tullut vähintäänkin huomioida kiitoksilla, mutta uskoi itse kontribuutionsa olleen tieteellisesti niin merkittävä, että se oikeuttaisi hänet yhdeksi kyseisen artikkelin kirjoittajista.

Lisäksi A epäili, että esiselvityksessä asiantuntijana kuultu professori C oli ollut esteellinen perustuen siihen, että hän työskenteli samassa yksikössä kuin B.

Yliopisto Y:n toteuttamassa esiselvityksessä todettiin, ettei A:n kontribuutio ollut niin merkittävä, että se oikeuttaisi tekijyyteen kiistanalaisessa artikkelissa tai perustelisi julkaisun poisvetämistä, kuten tämä oli esittänyt. Esiselvityksen mukaan B:n tutkimusryhmässä oli ollut käytäntöjä julkaisujen tekijyydestä ennalta sopimiseksi. Esiselvityksessä kiistanalaisen artikkelin osalta kirjoittajaluetteloa oli verrattu julkaisun kriteeristöön, jonka mukaan oli tulkittu, ettei A:n kontribuutio oikeuta hänen nimeämistään julkaisun tekijäksi. Esiselvityksessä todettiin, että olisi voinut olla kohteliasta mainita A artikkelin kiitoksissa, mutta samalla katsottiin, ettei tunnustuksen puuttu-

minen ollut aiheuttanut A:lle haittaa eikä kyseinen julkaisu ole haitannut A:n tulevien omien tutkimusten julkaisua. Yliopiston rehtori D katsoi esiselvityksen jälkeen, ettei kyseessä ollut hyvän tieteellisen käytännön loukkaus.

TENK yhtyi näkemykseen siitä, että olisi ollut kohteliasta mainita A artikkelin kiitoksissa. TENKin näkemyksen mukaan kiitosten puuttumista ei kuitenkaan voi pitää sellaisena vakavana hyvän tieteellisen käytännön vastaisena toimintana, joka täyttäisi HTK-loukkauksen tunnuspiirteet.

TENK katsoi, että vaikka A:n oma näkemys hänen kontribuutionsa tieteellisestä merkittävydestä poikkesi esiselvittäjän ja esiselvityksessä kuul-tujen asiantuntijoiden näkemyksestä, oli epätodennäköistä, että varsinainen tutkinta tuottaisi esiselvityksestä poikkeavaa tulosta. TENK katsoi, että yliopisto oli noudattanut tältä osin HTK 2023 -ohjetta, eikä asiassa ollut tarpeen käynnistää varsinaista tutkintaa.

Epäilyyn C:n esteellisyydestä TENK totesi, että yliopisto oli noudattanut esiselvittäjää nimetessään ja asiantuntijoita kuullessaan HTK 2023 -ohjetta.

Lausunto 7 (TENK 2025:7): Organisaation toimintaan ja ohjeistuksiin yleisesti kohdistunut epäily ei edellyttänyt esiselvitystä

A epäili, että Yliopisto Y:n alainen organisaatio B oli syyllistynyt piittaamattomuuteen hyvästä tieteellisestä käytännöstä ja loukannut A:n tekijyyttä tämän tuottaman havaintoaineiston osalta. Yliopiston Y:n päätöksen mukaan asiassa ei ollut toimittu hyvän tieteellisen käytännön vastaisesti eikä asiassa ollut aiheutta käynnistää esiselvitystä.

A:n epäilyilmoitus kohdistui organisaatio B:n toimintaan yleisesti ja erityisesti organisaation ohjeistukseen kansalaishavaintoihin liittyen. A ei nimennyt mihin nimenomaiseen ohjeistukseen hän epäilyssään viittasi. A:n epäily perustui esimerkkitapaukseen, jossa hän epäili, että A:n tuottamaa havaintoaineistoa aiottiin käyttää ilman asianmukaisia viittauksia, mikä A:n näkemyksen mukaan ilmentää, että organisaatio B:n toiminnassa on yleisemmin piirteitä, jotka ovat hyvän tieteellisen käytännön vastaisia. Varsinainen aineisto oli kuitenkin julkaistu A:n mukaan häntä tyydyttävällä tavalla.

TENK katsoi, ettei tapauksessa ollut todettavissa tapahtumaa tai tekoa, jota voitaisiin epäillä hyvän tieteellisen käytännön vastaiseksi toiminnaksi. TENKin näkemys oli, että yliopisto Y oli toiminut asiassa HTK 2023 -ohjeen mukaan, eikä asiassa tarvittu esiselvitystä.

Lausunto 8 (TENK 2025:8): Julkaisuissa todettiin laajaa hyvän tieteellisen käytännön vastaista toimintaa, mutta tutkintaryhmän loppuraportti ja rehtorin päätös olivat puutteellisia ja TENK palautti asian yliopistolle uudelleen tarkasteltavaksi

Professorit A ja B epäilivät, että tutkija C ja dosentti D olivat loukanneet hyvää tieteellistä käytäntöä useiden erikseen nimeämättömien kanssa-

kirjoittajiensa kanssa lukuisissa eri julkaisussa muun muassa sepittämällä tutkimusta, plagioimalla A:n tutkimusryhmän hakemuksia, esityksiä ja julkaisuja sekä hyödyntämällä materiaaleja ilman lupaa. Epäilyt kohdistuivat 19 julkaisuun, joissa oli kirjoittajina yhteensä 30 eri tutkijaa eri tutkimusorganisaatioista. A:n mukaan C oli saanut pääsyn materiaaleihin väitöskirjatutkijana A:n ohjauksessa, ja sen jälkeen hyödyntänyt materiaaleja luvatta kiistanalaisissa julkaisuissa sepittämällä tutkimusta sekä tehtailten julkaisuja mukaillen plagioimalla ja itseplagioimalla.

Yliopisto Y toteutti ensin esiselvityksen ja myöhemmin varsinaisen tutkinnan, joissa epäiltyinä mainittiin yliopistosta myös vieraileva tutkija E, jatko-opiskelija F sekä professori G. Tutkintaryhmän raportin mukaan epäiltyjen todettiin syyllistyneen hyvän tieteellisen käytännön vastaiseen toimintaan julkaisuja tehtailemalla, itseplagioimalla, mukaillen plagioimalla ja puutteellisten viittauskäytäntöjen osalta. Itseplagioinnin osalta toiminnan katsottiin olleen laajaa. Tutkintaryhmä katsoi epäiltyjen toiminnan osoittavan selkeää piittaamattomuutta tai vähintäänkin puutteita osaamisessa hyvän tieteellisen käytännön osalta siinä määrin, että epäiltyjen katsottiin syyllistyneen piittaamattomuuteen hyvästä tieteellisestä käytännöstä. Tutkintaryhmä kuitenkin totesi, että kokonaisuutena arvioiden teot olivat lieviä.

Yksi osapuolista esitti prosessin kuluessa epäilyn, että tutkinnassa asiantuntijana kuultu toinen epäilyjen esittäjistä, professori B, oli ollut esteellinen toimimaan asiantuntijana prosessissa.

Varsinaisen tutkinnan jälkeen rehtori H päätti tutkintaryhmän raportista poiketen, etteivät epäillyt olleet syyllistyneet asiassa hyvän tieteellisen käytännön loukkaukseen. Rehtori katsoi, että koska tutkintaryhmän raportissaan toteama hyvän tieteellisen käytännön vastainen toiminta ei ollut vakavaa, se ei täyttänyt määritelmällisesti HTK-loukkauksen kriteerejä. Rehtori katsoi professori B:n asiantuntijalausannon rinnastuneen osapuolen kuulemiseen.

TENK totesi, että suoritettuna HTK-prosessin perusteella oli ilmeistä, että epäilyn alaisissa julkaisuissa oli todettu hyvän tieteellisen käytännön vastaista toimintaa. TENKille toimitettuna materiaalin perusteella ei voitu kuitenkaan todeta kunkin julkaisun osalta erikseen kyseisten julkaisujen tekijöiden roolia hyvän tieteellisen käytännön vastaisessa toiminnassa eikä siten antaa lausuntoa siitä mihin HTK-loukkaukseen kukin tekijöistä oli tai ei ollut syyllistynyt kussakin julkaisussa.

Esitettyyn epäilyyn professori B:n esteellisyydestä TENK totesi, että B:llä oli ollut oikeus tulla kuulluksi HTK-prosessissa ainoastaan epäilyn esittäjänä. TENK katsoi, että tutkintaryhmä ei noudattanut HTK 2023 -ohjetta kuullessaan professori B:tä tutkinnassa asiantuntijana ja tältä osin prosessissa oli tapahtunut virhe.

TENK katsoi, että HTK-prosessi oli toteutettu muutoin pääosin HTK 2023 -ohjeen mukaisesti. Tutkintaryhmän loppuraportti ei kuitenkaan kaikilta

osin noudattanut HTK 2023 -ohjetta. Raportissa oli epätarkkuutta liittyen siihen, miten todetun hyvän tieteellisen käytännön vastaisen toiminnan vakavuutta arvioidaan ja miten HTK-loukkaus määritellään HTK 2023 -ohjeessa. Raportissa oli myös sisäisiä ristiriitoja selvitysosion ja johtopäätösten välillä, ja raportista puuttui julkaisuittain ja tekijöittäin eritelty päätös epäiltyjen HTK-loukkausten HTK-ohjeen mukaisesta muodosta ja vakavuudesta sekä siitä, kenen oli tai ei ollut kussakin julkaisussa todettu syyllistyneen HTK-loukkauksiin. Näistä syistä TENK palautti asian yliopistolle uudelleen tarkasteltavaksi.

Lausunto 9 (TENK 2025:9): HTK-prosessin soveltaminen tehtävän täyttöön

Professori A epäili, että luonnontieteellisen alan yliopistotutkijan rekrytoinnin valmistelijat olisivat vääristelleet hakijoiden ansioita. Yliopisto katsoi, että kyseinen epäily koski tehtävän täyttöä, eikä se näin ollen kuulunut HTK-ohjeen soveltamisalaan. Asiassa ei käynnistetty HTK-prosessia.

A oli tyytymätön yliopiston päätökseen ja viittasi lausuntopyynnössään HTK-ohjeeseen, jonka mukaan tehtävien täyttöihin liittyvät kysymykset kuuluvat ohjeen soveltamisalaan sellaisissa tapauksissa, että niihin samalla liittyy kysymys hyvän tieteellisen käytännön noudattamisesta. TENK yhtyi A:n näkemukseen. Koska peruste, jolla yliopisto päätti olla käynnistämättä HTK-prosessia, ei ollut HTK-ohjeen mukainen, se ei voinut olla ainoa peruste sille, että HTK-esiselvitystä ei käynnistetty. Lausunnossaan TENK ei kuitenkaan ottanut kantaa siihen, olisiko yliopiston pitänyt käynnistää asiassa HTK-esiselvitys vai ei. TENK ei myöskään ottanut kantaa mahdollisiin HTK-loukkauksiin, koska asiaa ei oltu tutkittu HTK-prosessissa. Kokonaisarvionaan tapahtuneesta TENK katsoi, että yliopiston tulisi uudelleen arvioida kysymys HTK-prosessin käynnistämisestä kyseisessä asiassa.

Lausunto 10 (TENK 2025:10): Todisteet ja arviointi olivat kiistanalaisia, tekijäsloukkausta ei todettu.

Yliopistossa Y toteutettu HTK-prosessi käsitteli rehtori A:n päätöksellä selvitettäväksi otettua epäilyä, jonka mukaan apulaisprofessori B olisi loukannut hyvää tieteellistä käytäntöä jättämällä väitöskirjatutkija C:n pois tekijäluettelosta artikkelissa, jossa B toimi vastuukirjoittajana. Tekijöiksi julkaisuun oli nimetty B:n lisäksi yksi yliopisto Y:n tutkija ja kolme ulkomaisen yliopiston tutkijaa.

C oli työskennellyt B:n tutkimusryhmässä samaan aikaan, kun B oli vetänyt kansainvälistä yhteishanketta, jossa kiistanalainen julkaisu oli tuotettu. Osapuolet olivat yhtä mieltä siitä, että C:lle annettiin tehtäväksi tuottaa käsikirjoituksen ensimmäinen luonnos, mukaan lukien kirjallisuuskatsaus. Esiselvityksessä ei kuitenkaan löydetty todisteita siitä, että julkaistu artikkeli

olisi perustunut B:n työstämään käsikirjoitusversioon, vaikkakin julkaisussa ja C:n työstämässä versiossa oli yhtäläisyyksiä lähteiden osalta.

Varsinaisen tutkinnan jälkeen tutkintaryhmän johtopäätös oli, että C oli osallistunut sekä näytteiden käsittelyyn että kiistanalaisen artikkelin käsikirjoituksen työstämiseen. Näytteiden käsittelyn osalta C:n roolin merkittävyyttä ei pystytty varmuudella toteamaan. Tutkintaryhmän mukaan C:n tekstiluonnos ja artikkeli eivät suoraan vastanneet toisiaan, mutta C:n tekstiluonnoksessa ja kiistanalaisessa artikkelissa noudatettiin tutkintaryhmän näkemyksen mukaan samaa logiikkaa ja järjestystä, minkä perusteella tutkintaryhmä tulkitse, että C:n työtä näytti hyödynnetyn kiistanalaisessa artikkelissa. Tutkintaryhmä totesi, ettei C:n irtisanoutumisen olisi tullut johtaa hänen poisjättämiseensä artikkelin kirjoittajaluettelosta. Tutkintaryhmä katsoi B:n syyllistyneen HTK-loukkaukseksi luettavaan piittaamattomuuteen jättäessään C:n nimen pois artikkelin tekijöistä. Tutkintaryhmä suositti, että C tulisi lisätä tekijäksi artikkelin kirjoittajaluetteloon.

Epäilty puolestaan katsoi edelleen, ettei C:n kontribuutio artikkeliin täyttänyt tekijyyden kriteerejä, ja että päällekkäisyydet artikkeliversioissa olivat odotettavissa oleva seuraus samojen lähteiden hyödyntämisestä.

Rehtori katsoi, että sekä näytteiden käsittelyyn liittyvästä työpanoksesta että kirjoitusprosessista oli esitetty hyvin vastakkaiset näkemykset osapuolten tahoilta. Johtopäätöksensä rehtori katsoi, että epäilty oli syyllistynyt piittaamattomuuteen hyvästä tieteellisestä käytännöstä jättämällä ensimmäisen luonnoksen laatineen C:n nimen pois kiistanalaisen julkaisun tekijä- tai kirjoittajaluettelosta. Rehtorin päätöksen mukaan piittaamattomuus hyvästä tieteellisestä käytännöstä ylsi HTK-loukkaukseksi.

B katsoi, että hänen olisi pitänyt saada kommentoida C:n esittämää aineistoa ennen tutkintaryhmän raportin laatimista ja että häntä olisi tullut kuulla prosessissa henkilökohtaisesti. TENKin näkemyksen mukaan yliopiston HTK-prosessi oli toteutettu kuulemisten osalta HTK 2023 -ohjetta noudattaen.

Yleisellä tasolla TENK katsoi, että HTK-prosessissa tulee kiinnittää erityistä huomiota siihen, millaisilla arviointiperusteluilla, näytöillä tai todisteluilla tutkinnassa voidaan todeta sellainen luonteeltaan ja seuraamuksiltaan vakava hyvän tieteellisen käytännön vastainen toiminta, joka arvioidaan HTK-loukkaukseksi. Koska seuraamukset todetusta loukkauksesta ovat vakavat, on todisteiden ja arvioinnin oltava kiistämätöntä.

TENK katsoi, ettei TENKille toimitetussa materiaalissa esitetty kiistatomia todisteita C:n merkittävästä panoksesta kiistanalaiseen artikkeliin. Esitetyn aineiston perusteella C:n tekemän työn luonne, laajuus ja merkitys jäivät epäselviksi ja C:n kontribuutio artikkeliin oli kyseenalainen ja enintäänkin niin vähäinen, ettei se oikeuttanut nimeämistä varsinaiseen kirjoittajaluetteloon.

TENK katsoi näkemyksensä, että olisi ollut kohteliasta mainita C kyseisen artikkelin kiitoksissa. Tutkintaryhmän raportin mukaan näin oli myös yritetty toimia, mutta C:ltä ei saatu vastausta ja hyväksyntää tälle, mikä olisi ollut kustantajan edellytys maininnalle artikkelin kiitoksissa.

TENK katsoi, etteivät B tai kanssakirjoittajat syyllistyneet hyvän tieteellisen käytännön loukkaukseen jättäessään C:n nimen pois artikkelin tekijäluettelosta.

Lausunto 11 (TENK 2025:11): Tutkijan nimen lisäämistä esitelmäabstraktiin ei katsottu HTK-loukkaukseksi

Yliopiston Y entinen tutkija A epäili yliopiston Y professoria B tekijäysloukkauksesta. A:n mukaan B oli syyllistynyt HTK-loukkaukseen lähetettyään abstraktin konferenssisitelmää varten A:n nimellä varustettuna vastoin tämän tahtoa. Lisäksi A epäili, että yliopiston Y työntekijä oli myöntänyt datankäyttöoikeudet B:lle väärin perustein.

Yliopiston Y rehtori päätti esiselvityksen perusteella, että kyseessä ei ollut HTK-loukkaus. Lausuntopyynnössään A kyseenalaisti, oliko HTK-prosessi suoritettu HTK-ohjeen (2023) mukaisesti.

TENK katsoi, että A:n nimen lisääminen esitelmän tekijäluetteloon ei itsessään muodostanut HTK-loukkausta, koska A ei ollut pyytänyt poistamaan nimeään tekijäluettelosta.

TENK yhtyi rehtorin päätökseen. TENK katsoi, että prosessi oli suoritettu yliopistossa Y ohjeen (HTK-2023) mukaisesti. B ei ollut syyllistynyt HTK-loukkaukseen.

5.

EETTINEN ENNAKKOARVIOINTI

5.1. IHMISTIETEIDEN EETTISEN ENNAKKOARVIOINNIN KOORDINOINTI

TENK koordinoi ihmistieteiden eettistä ennakoarviointia (IEEA) Suomessa ja edistää alueellisten ja organisaatiokohtaisten ihmistieteiden eettisten toimikuntien yhteistyötä.

Toimikuntien tehtävänä on antaa tutkijoiden pyynnöstä ennakoarviointilausuntoja tutkimussuunnitelmien eettisyydestä ja muista tutkimukseen sisältyvistä riskeistä. Arvioinnin perustana on TENKin laatima ohje *Ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettiset periaatteet ja ihmistieteiden eettinen ennakoarviointi Suomessa (2019)*, jonka noudattamiseen organisaatiot ovat sitoutuneet. Ohje on laadittu yhdessä tiede- ja tutkimusyhteisön kanssa.

TENKin sihteeristö seuraa ennakoarvioinnin tilannetta keräämällä vuosittain tietoa toimikuntien käsittelemistä tapauksista ja ylläpitää toimikuntien yhteystietolistaa. Ihmistieteiden eettiseen ohjeeseen oli sitoutunut vuoden 2025 lopussa yhteensä 83 organisaatiota.

Toimikunnilta pyydettyjen ennakoarviointilausuntojen määrässä tehtiin jälleen uusi ennätys. Toimikuntien välillä on käsiteltyjen lausuntopyyntöjen määrässä suurta vaihtelua: suurimmissa organisaatioissa toimikunnat käsittelevät yli 100 lausuntopyyntöä vuosittain, kun taas joissakin toimikunnissa käsitellään vain yksittäisiä lausuntopyyntöjä. Lausuntopyyntöjen yleisimmät perusteet ovat edelleen ennakoarviointia edellyttävät tutkimusasetelmat sekä julkaisijoiden tai rahoittajien vaatimukset. Yhä kasvava osa lausuntopyynnöistä perustellaan julkaisijoiden tai rahoittajien vaatimuksilla ja hieman yli kolmasosa toimikunnista käsittelee nämä lausuntopyynnöt nopeutetulla aikataululla. Joissakin toimikunnissa käsittelyyn pyritään seulomaan toimikuntakäsittelyyn nimenomaan TENKin IEEA-ohjeessa kuvatut, eettistä ennakoarviointia edellyttävät asetelmat. Toimikunnat käsittelevät uusien lausuntopyyntöjen lisäksi myös aiemmin annettuihin lausuntoihin liittyviä muutoshakemuksia ja -ilmoituksia. Lisäksi toimikunnat antavat myös kuvauksia suomalaisesta ennakoarviointijärjestelmästä.

Eettiset kysymykset vaativat toimikunnilta jatkuvaa keskustelua ja osaamisen kehittämistä. TENKin järjestämiä keskustelutilaisuuksia ja koulutusta toivottaisiin aiempaa enemmän. Myös organisaatioiden omalle henkilöstölleen suunnatulle koulutukselle ja viestinnälle eettiseen ennakoarviointiin liittyen on jatkuvaa tarvetta.

Ihmistieteiden eettisten toimikuntien käsittelemät tapaukset, lkm	2025	2024	2023	2022	2021
Eettisen ennakoarvioinnin lausuntopyynnöt	933	816	802	690	589
Eettisten toimikuntien antamat lausunnot	910	723	819	611	582
Kielteinen lausunto	0	6	4	4	3
Lausuntoa ei ole annettu (ennakoarviointia ei ole katsottu tarpeelliseksi, lausuntopyyntö on ohjattu toiseen toimikuntaan tai prosessi on keskeytynyt)	32	33	20	57	36
TENKin seurantakyselyyn vastanneet organisaatiot	33	30	27	25	34

Taulukko 3: Ihmistieteiden eettisten toimikuntien käsittelemien tapausten lukumäärä vuosittain.

Ihmistieteiden eettisten toimikuntien antamista päätöksistä voi tarvittaessa pyytää lausuntoa TENKiltä. TENKin Ihmistieteiden eettisen ennakoarvioinnin jaosto käsitteli vuonna 2025 yhden ihmistieteiden eettiseen ennakoarviointiin liittyvän lausuntopyynnön ja antoi lausunnon. Jaoston toisena tehtävänä on kehittää ihmistieteiden eettistä ennakoarviointia ja alan toimikuntien työskentelyä Suomessa sekä seurata alakohtaisen, ei-lääketieteellisen tutkimuksen tutkimusetiikan kansainvälistä kehitystä.

Helmikuusta 2025 lähtien jaoston puheenjohtajana toimi TENKin jäsenistöstä **Susanna Näreaho** ja varapuheenjohtajana **Veikko Ikonen**. Muita jäseniä olivat TENKin jäsenet **Kaisa Vehkalahti** ja **Jutta Pulkki**. IEEA-jaoston sihteerinä toimi erityisasiantuntija **Petra Falin**. Jaosto kokoontui vuonna 2025 viisi kertaa.

5.2. TENKILTÄ PYYDETYT JA TENKIN ANTAMAT IEEA-LAUSUNNOT

TENKin Ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettiset periaatteet ja ihmistieteiden eettinen ennakoarviointi Suomessa -ohjeessa todetaan, että ennakoarviointilausunnon pyytäjä voi pyytää TENKiltä lausuntoa, jos hän ei hyväksy saamaansa ihmistieteiden eettisen toimikunnan päätöstä tai lausunnon sisältämiä muutosehdotuksia.

Vuonna 2025 TENK käsitteli yhden lausuntopyyntöä, joka liittyi ihmistieteiden eettiseen ennakoarviointiin. TENK antoi asiasta lausunnon. Lyhennelmä annetusta IEEA-lausunnosta esitetään alla.

TENKin sihteeristö vastaanotti myös paljon kyselyjä eettisestä ennakoarvioinnista Suomessa erityisesti kansainvälisiltä tutkijoilta.

IEEA lausunto 2 (TENK 2025:2): Kuntien nuorisotyöaineiston hyödyntäminen tutkimuksessa

Ihmistieteiden eettisiä ennakoarviointilausuntoja antava toimikunta pyysi TENKiltä lausuntoa asiasta, jossa tutkijat olivat pyytäneet toimikunnalta ohjeistusta kuntien nuorisotyössä rakentuneen aineiston hyödyntämiseen tutkimuksessa.

Toimikunta oli katsonut, että kyseisen aineiston tutkimuskäyttöön liittyy epävarmuuksia eikä se pystynyt antamaan yksiselitteistä ohjeistusta tutkijoille nykyisten tutkimuseettisten ohjeiden ja linjausten pohjalta. Käytännössä aineisto on muodostunut kuntien nuorisotyöntekijöiden tekemistä kirjauksista, eikä sitä ole alun perin kerätty tutkimusta varten. Aineisto sisältää sekä laadullista että määrällistä tietoa, jonka ensisijainen tarkoitus on nuorisotyön kehittäminen. Tietoa tallennetaan kunnissa erilaisiin järjestelmiin eikä tiedonkeruulla ole yhtenäistä ohjeistusta. Määrällinen aineisto on anonyymia mutta laadullisesta aineistosta voidaan tunnistaa suoraan nuorisotyöntekijöitä ja mahdollisesti välillisesti myös yksittäisiä nuoria. Nuorisotyötä toteuttavat kunnat eivät ole sitoutuneet TENKin niin kutsuttuun IEEA-ohjeeseen eikä tiedonkeruussa lähtökohtaisesti välttämättä noudateta tutkimuseettisiä käytänteitä. Suunnitellulle tutkimukselle ei ollut haettu vielä eettistä ennakoarviointia.

TENK katsoi, ettei kyseisessä konsultaatiopyynnössä kuvattu aineisto ja sen hyödyntäminen tutkimuksessa sinänsä edellytä uutta ohjeistusta tai linjauksia TENKiltä. Siltä osin kuin tutkijat saavat nuorisotoimen tuottaman määrällisen aineiston käyttöönsä valmiiksi anonymisoituna, sen hyödyntämiseen tutkimustarkoituksessa ei kuvauksen perusteella tunnistettu esteitä. Laadullisen aineiston kuvauksen perusteella TENK katsoi, että kyseisessä tapauksessa tutkimukseen osallistumisessa poiketaan tietoon perustuvan suostumuksen periaatteesta. Mikäli tällaista aineistoa halutaan hyödyntää tutkimustarkoituksessa, tutkijoiden tulee pyytää eettistä ennakoarviointia.

Lähtökohtaisesti TENK katsoi, että aineiston käyttö tutkimuksessa oli tutkimuseettisesti haasteellista, koska aineisto on rakentunut varsin vapaamuotoisesti tutkijoiden kontrollin ulottumattomissa ja materiaalin perusteella jäi epäselväksi, onko nuoria ylipäättään informoitu tiedonkeruusta. TENK kehotti tutkijoita pohtimaan, voisiko aineistonkeruun suunnitella ja toteuttaa tutkijoiden ohjaamana siten, että sekä nuorilla että nuorisotyöntekijöillä olisi tieto kerättävän aineiston laadusta ja käyttö-tarkoituksista.

5.3. LUONTOON JA YMPÄRISTÖÖN KOHDISTUVAN TUTKIMUKSEN EETTISET PERIAATTEET JA ENNAKKO-ARVIOINTIYHTEISTYÖ (LYTE-HANKE, 2023–2026)

Vuonna 2023 TENKissä käynnistyi hanke, jonka tavoitteena on laatia kansalliset eettiset periaatteet ja eettisen ennakkoarvioinnin toimintamalli luontoon ja ympäristöön kohdistuvalle tutkimukselle Suomessa. Suositus julkistetaan kesäkuussa 2026 InRENEI2026-symposiumissa Inarissa.

Luonnon- ja ympäristötutkimuksen eettiset periaatteet ja ennakkoarviointiyhteistyö (LYTE) -hankkeelle on myönnetty opetus- ja kulttuuriministeriön (OKM) erityisavustus ajalle 1.10.2023–30.6.2026. Hankkeen avulla pyritään yhtenäistämään ja kehittämään luonnon- ja biotieteiden sekä ympäristön- ja tekniikan tutkimuksen tutkimuseettisiä käytäntöjä ja samalla lisäämään eettistä keskustelua tutkimuksen luontoon ja ympäristöön kohdistuvista vaikutuksista.

Hankkeen ohjausryhmän puheenjohtajana toimii professori emerita **Riitta Keiski** Oulun yliopistosta. Monipuolisesti eri tutkimusaloja ja -organisaatioita edustavan työryhmän puheenjohtajana toimii johtaja **Sirpa Thessler** Luonnonvarakeskuksesta.

5.4. TEKOÄLYN TUTKIMUSETIikkaa KÄYTÄNNÖSSÄ (2024–2026)

TENK toteuttaa vuosina 2024–2026 tekoälyn tutkimusetiikkaan liittyvän hankkeen, jossa laaditaan TENKin suositus (living document) hyvistä tutkimuseettisistä käytännöistä tekoälyn käyttöön liittyen.

Suositus täydentää TENKin HTK- ja IEEA-ohjeita, ja se pyrkii tarjoamaan työkalun erityisesti ihmistieteiden eettisille toimikunnille eettisen ennakkoarvioinnin tarpeen arvioimiseen tekoälyä hyödyntävässä tutkimuksessa.

Vuonna 2025 hankkeelle perustettiin suosituksen valmistelun tueksi työryhmä, jonka puheenjohtajana toimii TENKin jäsen, yliopistonlehtori **Simo Kyllönen** (Helsingin yliopisto). Lisäksi hankkeen tukena toimii ohjausryhmä, jonka puheenjohtajana toimii professori **Riitta Salmelin** (Aalto-yliopisto).

Hankkeelle on myönnetty opetus- ja kulttuuriministeriön (OKM) erityisavustus ajalle 1.12.2023–30.6.2026. Hankkeen keskeiset toimenpiteet ajoittuvat vuosille 2025–2026. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan suositus *Tekoälyn käyttö tutkimuksessa: hyvä tieteellinen käytäntö ja eettiset periaatteet* julkaistaan kesäkuussa 2026.

6.

KANSAINVÄLINEN TOIMINTA

TENK TOIMI PARTNERINA syyskuussa 2025 päättyneessä kolmivuotisessa Horisontti Eurooppa -hanke PREPAREDissa. PREPARED-hanke tuotti kaksi globaalia tutkimuseettistä ohjetta: ohjeen pandemioiden aikana tehtävälle tutkimukselle ja ohjeen haavoittuvissa olosuhteissa tehtävälle tutkimukselle. Näiden lisäksi hankkeessa laadittiin esiarvioinnin ohjeistusta tieteellisille julkaisuille, ohjeita eettisille toimikunnille nopeutetun ennakoarvioinnin tueksi sekä tukimateriaalia häirintää kohtaaville tutkijoille.

TENK toimii partnerina helmikuussa 2025 alkaneessa Horisontti Eurooppa -hanke TRUSTparenecyssa. Hankkeessa pyritään kehittämään välineitä ja toimintamalleja tutkimustulosten uusittavuuden ja menetelmien toistettavuuden edistämiseksi. Hankkeen ytimessä ovat yhteiskehittämisen, testaamisen ja validoinnin kautta muodostettavat ”interventiot” (i.e. käytännöt, koulutusmateriaalit, policy-dokumentit, monitorointimekanismit), jotka edistävät tutkimusmenetelmien ja -tulosten toistettavuutta. Lopputulemana toivotaan olevan toistettavuusstandardien laajamittainen hyödynnettävyys erilaisissa konteksteissa ja organisaatioissa. TENKin tehtävänä on hankkeessa tehtävän pilotoinnin koordinointi. Vuoden 2025 marraskuussa TENK järjesti Mutual Learning Exercisen kansallisten toistettavuusverkostojen (Reproducibility Networks) edustajille.

TENK toimii myös kolmi- ja puolivuotisen tutkimuseetiikan EU-hanke BEYONDin (1/2023–6/2026) partnerina. BEYOND-hankkeessa luodaan käyttäytymistieteellinen katsaus institutionaaliin ja tutkijan urapolkuun liittyviin tekijöihin, jotka altistavat tutkimusvilpille, ja luodaan malleja, joilla näitä tekijöitä voitaisiin purkaa. TENKin päätehtävänä hankkeessa on huolehtia hankkeen viestinnästä. Lisäksi TENK konsultoi hankkeessa jo olemassa olevien, tutkimusvilppiä vähentämään tarkoitettujen koulutusmallien hyödyllisyydestä ja tutkimusvilppitutkintojen ja -lausuntoprosessien vaikutuksesta niihin osallisille tutkijoille. Hanketta koordinoi Oslon yliopisto ja hankkeen toisena suomalaisena partnerina on Helsingin yliopisto.

TENK toimi tiiviisti European Network of Research Integrity Offices (ENRIO) -yhdistyksessä osallistumalla yhdistyksen hallitustyöskentelyyn

(2025–2027) sekä ENRIO:n strategiatyö- ja Ethics in Humanities and Social Sciences -työryhmien toimintaan. Lisäksi TENK liittyi liitännäisjäseneksi European Network of Research Ethics Committees (EUREC) -verkostoon. TENKin sihteeristö järjesti ENRIO Congress on Research Integrity Practicessa Ljubljanassa 22.–24.9.2025 tekijyyssaiheisen työpajan sekä LYTE-aiheisen session.

7.

HENKILÖSTÖ JA TALOUS

VUONNA 2025 Tutkimuseettisen neuvottelukunnan sihteeristössä työskentelivät pääsihteeri, dosentti, FT **Sanna-Kaisa Spoof**, erityisasiantuntija, TaT **Petra Falin**, asiantuntija, VTT **Eero Kaila**, koordinaattori, dosentti, FT **Anni Sairio** sekä asiantuntijat VTM **Kalle Videnoja** ja FM **Veera Launis** (vapaalla 30.11.2025 asti). Määräaikaisina toimivat LYTE-hankkeen asiantuntija, FT **Oona Myllyntaus** 30.8.2025 asti ja tekoälyhankkeen koordinaattori, TaT **Iina Kohonen** 1.8.2025 alkaen. Sihteeristön osa-aikaisena työntekijänä aloitti assistentti, FM **Eveliina Halkomäki** 18.2.2025. TSV:n henkilöstösuunnittelija **Kaisu Reiss** vastasi TENKin toimikauden 2022–2024 asiakirjojen arkistoinnista.

TENKin sihteeristö työskenteli TSV:n toimiston yhteydessä Tieteiden talolla osoitteessa Kirkkokatu 6, Helsinki. Toimitilojen ohella TSV tarjoaa TENKille talous- ja henkilöstöhallinnon sekä IT-palveluita. Neuvottelukunnan toiminta rahoitettiin OKM:n TSV:lle myöntämästä vuosittaisesta yleisavustuksesta. Lisäksi TENK sai hankkeilleen OKM:n erityisavustusta ja rahoitusta Euroopan Unionilta.

LIITE 1

TUTKIMUSETIIKKAAN LIITTYVÄ OPETUS, ESITELMÄT JA PUHEENVUOROT

JÄSEN VEIKKO IKONEN

- "Ethics, SDGs, RRI and Research Integrity". Kommenttipuheenvuoro. LYTE-hankkeen keskustelutilaisuus: Luontokulttuureihin ja yhteiskuntaan kohdistuvan tutkimuksen eettiset kysymykset. 27.3.2025. Verkkotilaisuus.
- "Tekoäly ja etiikka". Esitelmä. Kevätseminaari 2025 – Innovoiden luottamusta ja lisäarvoa kasvattamassa. The Institute of Internal Auditors Finland. 13.5.2025. Helsinki.
- "Eettiset toimikunnat uusien haasteiden edessä". Työpajapuheenvuoro ("kanssatutkimus"). Työryhmä: Aura Kivilaakso, Helsingin yliopisto, Heikki Eilo, Tampereen yliopisto, Veikko Ikonen, VTT & Laura Kitti, Luonnonvarakeskus. Tutkimuspalvelupäivät 21.8.2025. Tampere.
- "Ethics in Horizon Europe proposal preparation". Esitelmä. Finn-ARMA Horizon collaboration projects network coffee. 13.11.2025. Verkkotilaisuus.

JÄSEN HEIDI PARTTI

- Vastaava opettaja: Taiteen ja tutkimuksen etiikka -kurssi (Taideyliopiston yhteiset tohtoriopinnot), lv 2024–2025.
- Luento "Hyvä tieteellinen käytäntö" Taiteen ja tutkimuksen etiikka -kurssilla, Taideyliopisto (16.4.2025).
- Luento "Tekoälyn eettiset kysymykset" Taiteen ja tutkimuksen etiikka -kurssilla, Taideyliopisto (15.4.2025).
- Luento "Eettisesti kestävä tutkimus" Tutkimuksen teoreettiset ja käytännölliset kysymykset -luentosarjassa, Taideyliopisto (6.11.2024).
- Verkkoluentokokonaisuus "Tutkimusetiikka" Tutkimusmenetelmät-verkkokurssissa, Taideyliopisto, 2024.
- Keynote-esitelmä: "Responsible research in music education", Nordplus Intensive Course 2025: "Socially, Ecologically, and Ethically Responsible Music Education", Järvenpää, 4.11.2025.
- Keynote-esitelmä: "Research ethics as a question: Navigating ethical complexity in music research", SibA Research Days, University of the Arts Helsinki, 25.3.2025.
- Luento: "Responsible use of AI in music education research", The European doctoral/postdoc network for music school and kulturskole research seminar (online), 1.3.2025.

PÄÄSIHTEERI SANNA-KAISA SPOOF

- Embedding Sustainability Principles in Research to Support the Green Transition: paneelikeskustelu. EU-hanke RE4GREENin ja LYTE-hankkeen yhteinen esittelytilaisuus. ENRIO 2025 Congress on Research Integrity Practice 22.9.2025, Ljubljana.
- Good Research Practices and Alleged Violations. Case studies & New issues and approaches in Research Ethics and Integrity. Ethics and working life skills -opintojakso, Oulun yliopisto 7.11.2025.

ERITYISASIAANTUNTIJA PETRA FALIN

- "Tutkijan eettinen stressi", Nuorten tiedeakatemia aamukahvit, 17.10.2025.
- Sairio Anni, Falin Petra, Kaila Eero ja Videnoja Kalle: "Authorship and research integrity issues: Workshopping solutions to a chronic problem", ENRIO 2025 Congress on Research Integrity Practice, Ljubljana, Slovenia, 23.9.2025.
- Falin Petra, Sairio Anni, Videnoja Kalle: "Impartiality in research assessment", Research Evaluation in Social Sciences and Humanities – RESHH2025 conference, Helsinki, 21.5.2025.
- "Ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettiset periaatteet ja ihmistieteiden eettinen ennakoarviointi Suomessa", Lapin korkeakoulukonsernin ihmistieteiden eettinen toimikunta, 17.3.2025.
- "Finnish REC system beyond medical research", EUREC WG2, 24.2.2025.
- "Ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettiset periaatteet ja ihmistieteiden eettinen ennakoarviointi Suomessa", Pääkaupunkiseudun ammatti- korkeakoulujen webinaari eettisestä ennakoarvioinnista, 5.2.2025.
- "Ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettiset periaatteet ja ihmistieteiden eettinen ennakoarviointi Suomessa", LUT korkeakoulujen ihmistieteiden eettinen toimikunta, 29.1.2025.

ASIAANTUNTIJA EERO KAILA

- 7.1.2025: Vastaanotto Tieteiden talolla BEYOND-projektin jäsenille, jossa esiteltiin erityisesti TENKin sihteeristön työtä.
- 8.1.2025: "WP7: Achievements, Progress and Plans for 2025" BEYOND-projektin yleiskokous, Helsingin yliopisto.
- 17.6.2025: Workshop BEYOND, WP5: "BEYOND BAD APPLES Turning Insights into Impact". Uppsala, Ruotsi.
- 22.9.2025: Workshop BEYOND, WP5: "BEYOND BAD APPLES Project's Resource Guides on Addressing Misconduct and Promoting Research Integrity". Ljubljana, Slovenia.
- Sairio Anni, Falin Petra, Kaila Eero ja Videnoja Kalle: "Authorship and research integrity issues: Workshopping solutions to a chronic problem", ENRIO 2025 Congress on Research Integrity Practice, Ljubljana, Slovenia, 23.9.2025.

KOORDINAATTORI ANNI SAIRIO

- Falin Petra, Anni Sairio ja Kalle Videnoja. "Impartiality in research assessment", Research Evaluation in Social Sciences and Humanities – RESHH2025 conference, Helsinki, 21.5.2025.
- Anni Sairio ja Kalle Videnoja. "Tieteellisten julkaisujen tekijyys – osa hyvää tieteellistä käytäntöä". Esitys Kelan tutkimusyksikön yksikkökokouksessa 20.8.2025.
- Anni Sairio, Petra Falin, Eero Kaila ja Kalle Videnoja. "Authorship and research integrity issues: Workshopping solutions to a chronic problem". TENKin sihteeristön järjestämä työpaja. ENRIO 2025 Congress on Research Integrity Practice. Ljubljana, Slovenia 23.9.2025.

ASiantuntija Kalle Videnoja

- "The Finnish self-regulation model for research integrity" CNPIEC Meeting, 17.3.2025, Helsinki.
- "News from the Horizon Europe projects BEYOND and PREPARED", ENRIO General Assembly, 24.4.2025, Oslo.
- "Freedom of Expression is essential during major crises – Case studies and recommendations on how to protect it", Kalle Videnoja, Natalie Evans & Pamela Andanda, UNESCO, 4.6.2025, Pariisi.
- "Freedom of Expression is essential during major crises – Case studies and recommendations on how to protect it", ENRIO Congress on Research Integrity, 4.6.2025, Ljubljana.
- "PREPARED Code", ENRIO Congress on Research Integrity, 4.6.2025, Ljubljana.
- "Tutkimusetiikka ja sen ennakkoarviointi Euroopassa – mitä on hyvä huomioida jo hanketta suunniteltaessa?", TTL:n henkilöstökoulutus: Tutkimusetiikka kansainvälisissä hankkeissa. Teams. 1.10.2025.
- "The Finnish self-regulation model for research integrity" Tapaaminen Jiangxi Commission for Discipline Inspection in kanssa. 2.12.2025, Helsinki.
- Sairio Anni, Falin Petra, Kaila Eero ja Videnoja Kalle: "Authorship and research integrity issues: Workshopping solutions to a chronic problem", ENRIO 2025 Congress on Research Integrity Practice, Ljubljana, Slovenia, 23.9.2025.
- Falin Petra, Sairio Anni, Videnoja Kalle: "Impartiality in research assessment", Research Evaluation in Social Sciences and Humanities – RESHH2025 conference, Helsinki, 21.5.2025.
- Anni Sairio ja Kalle Videnoja. "Tieteellisten julkaisujen tekijyys – osa hyvää tieteellistä käytäntöä". Esitys Kelan tutkimusyksikön yksikkökokouksessa 20.8.2025.

KOORDINAATTORI IINA KOHONEN

- "Tilannekatsaus Tutkimuseettisen neuvottelukunnan (TENK) tekoilyhankkeeseen". Ammattikorkeakoulujen eettisten toimikuntien verkostotapaaminen, Turku 24.9.2025.
- "Tekoily ja tiedejulkaisemisen etiikka". Tiedejulkaisemisen päivät, Helsinki 9.10.2025.
- Henriikka Mustajoki, Iina Kohonen, Reetta Kettunen. "Mistä on vaiettava? Tutkimustiedon avoimuuden rajat". Helsingin Kirjamessut, Helsinki 23.10.2025.
- "Miten kirjoittaa vaikeasta aiheesta". Vaikeaa ja vaarallista? Musiikin, musiikkikasvatuksen ja musiikkikulttuurin tutkimusetiikka -seminaari, Järvenpää 4.12.2025.
- "Tekoilyn tutkimusetiikka. TENKin tuleva suositus". Nuorisotutkimusseuran työyhteisöpäivä, Helsinki 17.12.2025.

LIITE 2

TUTKIMUSETIIKKAAN LIITTYVÄT JULKAISUT, HAASTATTELUT JA MUU TUTKIMUSETIIKKAAN LIITTYVÄ ESIINTYMINEN MEDIASSA

JÄSEN VEIKKO IKONEN

- Ikonen, Veikko (2025). Extreme citizen science – challenges and opportunities of citizen engagement and inclusion. ENRIO 2025 Congress on Research Integrity Practice: Research Integrity, Power Dynamics and Safe Institutional Culture. Book of Abstracts. Faculty of Law, University of Ljubljana, Ljubljana, Slovenia 22 – 24 September 2025. DOI: 10.51746/9789612977238

JÄSEN HEIDI PARTTI

- Björk, C., & Partti, H. (in press, 2026). Ethical aspects of research in music education. In M. Dartsch, J. Knigge, A. Niessen, F. Platz, & C. Stöger (Eds.), *Handbuch Musikpädagogik: Grundlagen – Forschung – Diskurse* (completely updated and extended second edition). Waxmann. [Manuscript accepted for publication on December 17, 2023.]
- Väkevä, L., Partti, H. (2025). Towards AI Didactics: Call for Teachers to Train Large Language Models for Research Writing in Higher Arts Education. In: Tchibozo, G. (Ed) *International Perspectives of Generative AI in Education. Advances in Artificial Intelligence in Education*, vol 3 (pp. 149–167). Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-031-99804-1_9
- "Professori Heidi Partti valittu tutkimuseettisen neuvottelukunnan jäseneksi kaudelle 2025–2027", 3.2.2025, <https://www.uniarts.fi/artikkelit/uutiset/professori-heidi-partti-valittu-tutkimuseettisen-neuvottelukunnan-jaseneksi-kaudelle-2025-2027/>

JÄSEN ALEKSI TORNIO

- "Ethics and AI". Työpaja. TREMENDO Annual Meeting, Turun yliopisto, 2.10.2025.

PÄÄSIHTEERI SANNA-KAISA SPOOF

HAASTATTELUT

- Keski-Uusimaa 5.1.2025

- Uutissuomalainen.fi 23.1.2025
- Iltasanomat.fi 23.1.2025
- Mediakonserni Keski-suomalaisen sanomalehden, mm. Keski-Uusimaa, 24.1.2025
- Tekniikanmaailma.fi 1.9.2025
- Tekniikan maailma 16/2025

KOORDINAATTORI ANNI SAIRIO

- Tammeleht, Anu, J. Antoniou, R. de La C. Bernabe, C. Chapin, S. van den Hooff, V. N. Mbanya, M.L. Parder, A. Sairio, K. Videnoja, and E. Löfström. 2025. "Manifestations of Research Ethics and Integrity Leadership in National Surveys – Cases of Estonia, Finland, Norway, France and the Netherlands." *Accountability in Research*, March, 1–24. doi:10.1080/08989621.2025.2481940
- Bernabe, Rosemarie de la Cruz, Löfström, E., Tammeleht, A., Slesinger, I., Sairio, A., Aryal, P., Khayadi Dash, K. C., Kaila, E., Coman, A., Mbanya, V., Iordanou, K., Simm, K. & Lossius Husum, T. 2025. BEYOND Guidelines for Preventing and Addressing Research Misconduct. Zenodo. <https://zenodo.org/records/17720039>

ASiantuntija Kalle Videnoja

- Chatfield K, Schroeder D, Gefenas E, Lukaševičienė V, Videnoja K, Law E, et al. (2025) "Ensuring Effectiveness and Credibility: The Conceptual Foundation of the PREPARED Code" teoksessa Chatfield K & Singh M (toim.) *Research Ethics and Integrity During Pandemics – Developing the PREPARED Code*, s.16-33. Springer. <https://link.springer.com/book/10.1007/978-3-031-91324-2>
- Häberlein L, Yalaz E, Zamorano, M M, Monachelis P, Rochambeau M, Ananiadis L, Gurzawska A, Lledó San Mauro F, Papanagnou G, Videnoja K, Zwart H. (2025) "Policy brief: The role of trust in science for effective policy and societal progress". VERITY Project.
- Schroeder D, Chatfield K., Videnoja K, Partington H, Park Y S, Seedall C, Evans N, Singh M, Marcou A. Sairio A, & Andanda P. (2025). *Freedom from Harassment for Scientists is Essential: Awareness Raising and Advice*. Zenodo. <https://doi.org/10.5281/zenodo.18156087>
- Tammeleht A., Antoniou J, Bernabe R. de La C, Chapin C, van den Hooff, Mbanya V N, Parder M L, A. Sairio A, Videnoja K, & Löfström E. (2025) "Manifestations of Research Ethics and Integrity Leadership in National Surveys – Cases of Estonia, Finland, Norway, France and the Netherlands." *Accountability in Research*, March, 1–24. doi:10.1080/08989621.2025.2481940
- Videnoja K, Tauginienė L, & Löfström E. (2025) Family without kinship – the pluralism of European regulatory research integrity systems and its implications. *Accountability in Research*, 32(7), 1126–1147. <https://doi.org/10.1080/08989621.2024.2345710>

ASiantuntija Eero Kaila

- Bernabe de la Cruz, Rosemarie, Löfström, Erika, Tammeleht, Anu, Slesinger, Ian, Sairio, Anni, Aryal, Pooja, Khayadi Dash, Keziah Chanyisa, Kaila, Eero, Coman, Alina, Mbanya, Vivian, Iordanou, Kalypso, Simm, Kadri & Lossius Husum, Tonje, 2025: The BEYOND Guidelines for Preventing and Addressing Research Misconduct. <https://zenodo.org/records/17720039>

LIITE 3

EETTISTEN TOIMIKUNTIEN JA VASTAAVIEN PUHEEN- JOHTAJUUDET JA JÄSENYYDET

JÄSEN VEIKKO IKONEN

- Tampereen alueen ihmistieteiden eettinen toimikunta, jäsen
- VTT:n eettinen toimikunta, varapuheenjohtaja
- CoARA, kansallisen työryhmän VTT:n edustaja
- Avoimen tieteen ja tutkimuksen kansallinen ohjausryhmä, jäsen
- EU:n Horizon Europe -tutkimusohjelman eettinen asiantuntija
- Finn-ARMA Tutkimusetiikkaryhmä, jäsen

JÄSEN HEIDI PARTTI

- Taideyliopiston tutkimuseettisen ennakoarvioinnin toimikunta, puheenjohtaja (1.1.2024–31.12.2026)
- Tutkimusetiikan tukihenkilö (31.7.2025 asti)
- University of the Arts Helsinki guidelines for the responsible use of generative AI in research, työryhmän jäsen (2025)
- Working group for the Recommendation on Good Research Ethical Practices for the Use of AI, Finnish National Board on Research Integrity TENK, työryhmän jäsen, 2025–2026

JÄSEN ALEKSI TORNIO

- Valtakunnallinen lääketieteellinen tutkimuseettinen toimikunta Tukija, varapuheenjohtaja

PÄÄSIHTEERI SANNA-KAISA SPOOF

- Addressing poor research practice and research misconduct working group, UK Committee on Research Integrity
- Helsingin yliopiston Tiedemuseo Liekin ja Jyväskylän yliopiston Tiedemuseon ”Tieteen vaikeat ja vaietut aiheet näkyviksi” -näyttelyhankkeen ohjausryhmä, jäsen

ERITYISASIAANTUNTIJA PETRA FALIN

- Finn-ARMA:n datakoulutukset-työryhmän Someaineistot-alaryhmä
- ENRIO working group on ethics in social science and humanities WG SSH, jäsen

- European Network of Research Ethics Committees – EUREC working group 2 on Broadening the scope of RECs, jäsen
- Vastuullisen tutkijanarvioinnin ohjausryhmän jäsen

KOORDINAATTORI IINA KOHONEN

- ENRIO:n working group on AI, jäsen

KOORDINAATTORI ANNI SAIRIO

- ENRIO Congress Committee, jäsen
- ENRIO Strategy Task Force, jäsen

ASiantuntija Kalle Videnoja

- ENRIO:n hallituksen jäsen
- ENRIO Congress Committee, puheenjohtaja
- ETINED, jäsen

TUTKIMUSEETTINEN
NEUVOTTELUKUNTA

FORSKNINGSETISKA
DELEGATIONEN

FINNISH NATIONAL BOARD ON
RESEARCH INTEGRITY TENK

www.tenk.fi